

Aloite toimenpideohjelmasta sosiaalitoimen asiakkaiden ohjaamisesta työllisyyspalveluiden piiriin

SOSTE 21.06.2022 § 120
1975/00.01.01.02/2022

Valmistelija

Sosiaalityön johtaja Eija Lampela ja sosiaalityöntekijä Annika Vaaramaa

Sosiaali- ja terveyslautakunnan jäsen Henna Knuuti on jättänyt 26.4.2022 seuraavan sisältöisen lautakunta-aloitteen:

”Esitän, että Tornion sosiaalitoimi valmistelee toimenpideohjelman, minkä avulla torniolaisia sosiaalitoimen asiakkaita onnistutaan ohjaamaan entistä paremmin työllisyyspalvelujen piiriin, esimerkiksi Tornion työvoimalasäätiön toiminnan kautta.”

Valmistelijan esitys:

Kuntouttavan työtoiminnan järjestäminen perustuu lakiin, jossa säädetään muun muassa siitä, kenelle kuntouttavaa työtoimintaa järjestetään. Lain tarkoituksena on parantaa pitkään työttömänä olleen henkilön edellytyksiä työllistyä, osallistua koulutukseen tai työ- ja elinkeinohallinnon tarjoamaan työllistymistä edistävään palveluun (Laki kuntouttavasta työtoiminnasta 2001/189 1. pykälä).

Kuntouttava työtoiminta on viimesijainen työvoimapolitiittinen toimenpide. Jos työvoimaviranomaiset voivat osoittaa henkilölle muita työllistymistä edistäviä toimenpiteitä, ne ovat ensisijaisia kuntouttavaan työtoimintaan nähden. Kuntouttavaa työtoimintaa tulee tarjota ainoastaan niille, joiden työllistymisedellytykset ovat huonot muiden käytettävissä olevien toimenpiteiden kautta. Kuntouttavan työtoiminnan tarkoitus on parantaa siihen osallistuvan elämänhallintaa ja luoda edellytyksiä työllistymiselle. Kuntouttavaan työtoimintaan ohjattavalla asiakkaalla on aina jonkinasteisia elämänhallinnan tai työ- ja toimintakyvyn asettamia rajoituksia. Pelkkä työttömyyden tai työttömyysturvan maksamisen pitkään jatkuminen ei ole peruste henkilön kuntouttavaan työtoimintaan ohjaamiselle. (Aluehallintoviraston ohjauskirje 17.9.2018.)

Työvoimalasäätiö on mm. erilaisten työtoimintojen palveluntuottaja. Kaikki asiakkaat eivät hyödy sen palveluista eivätkä kaikki asiakkaat automaattisesti ohjaudu Työvoimalasäätiölle. Työllisyydenhoito perustuu asiakkaan tarpeisiin. Kuntouttavaa työtoimintaa tarjoavat säätiön lisäksi myös kaupungin omat yksiköt: kirjasto, terveyskeskus, päiväkodit.

Muita kunnan Tornion työvoimalasäätiöltä ostamia työtoimintoja:

- Sosiaalihuoltolain mukainen työtoiminta (sosiaalitoimen kautta):
 - Heille, jotka ovat esim. toimeentulotuella, sairauspäivärahalla tai kuntoutustuella. Luonteeltaan sosiaalista kuntoutusta (ShL 17§), jossa pyritään tukemaan asiakas kohti työllisyyspalveluja. Määrärahasidonnainen palvelu. Asiakas ei voi olla tässä toiminnassa, jos on työtön työnhakija.

- Sosiaalihuoltolaki (710/1982) 27 e § vammaisten työtoiminta (vammapalvelun kautta): pysyvästi työkyvyttömyyseläkkeellä oleville. Tavoitteena ei ole enää avoimille työmarkkinoille paluu.
- Kehitysvammaisten avotyötoiminta (kehitysvammapalvelujen kautta) on tarkoitettu kehitysvammaisille arjen ja osallisuuden tueksi.

Työllisyyspalveluiden asiakkuusprosessi:

1) Työllisyyspalveluihin ohjautuminen: TE-toimisto/työllisyyden alueellinen kuntakokeilu kutsuu sosiaalitoimen edustajan työpariksi aktivointiehdon piiriin kuuluvan työnhakijan tapaamiseen. Tornion työttömistä arviolta 90 % on kuntakokeilussa. Työllisyydenhoitoa ja asiakasprosesseja ohjaavat Sosiaalihuoltolaki ja laki kuntouttavasta työtoiminnasta. Työllisyyden hoito on työmarkkinoille tähtävää toimintaa. Asiakkaiden polut ovat yksilöllisiä.

2) Palvelutarpeen arviointi tapahtuu kolmikannassa (asiakas, TE-toimisto/työllisyyden alueellinen kuntakokeilu ja kunta =sosiaalitoimen edustaja).

- Palvelutarpeen arviossa selvitetään mm. asiakkaan
 - koulutus/ammatti
 - työ- ja toimintakykyä sekä niitä rajoittavat asiat
 - sosiaalinen tilanne, asuminen
 - taloudellinen tilanne ja velat
 - tuomiot
 - psyykinen ja somaattinen terveys
 - hoitosuhteet; onko olemassa tai onko tarvetta

3) Aktivointisuunnitelma perustuu yksilölliseen palvelutarpeen arviointiin. Aktivointisuunnitelmassa sovitaan asiakkaan tarvitsemista palveluista. Palveluista ensisijaisia ovat TE-toimiston vastuulla olevat palvelut, opintoihin ohjaavat palvelut, yritysyhteistyöpalvelut (palkkatuki, työkokeilu). Viimesijaisia ovat kunnan järjestämät kuntouttavan työtoiminnan ja työkyvyn selvittämisen palvelut. Kunta tyypillisesti vastaa kuntouttavasta työtoiminnasta sekä työ- ja toimintakyvyn selvittämistä.

Aktivointisuunnitelmassa sovitaan myös palvelun tavoitteet. Palvelut järjestetään suunnitelman mukaisesti, ja tavoitteiden toteutumista seurataan. Kunta vastaa kuntoutumisvaiheessa olevien asiakkaiden prosesseista. Aktivointisuunnitelmaa päivitetään kolmen kuukauden välein yhteisillä tapaamisilla kolmikannassa.

4) Monialainen työllistymissuunnitelma laaditaan samoin periaattein (kts. edellä) yksilöllisen palvelutarpeen arvioinnin pohjalta monialaisen palvelun tarpeessa oleville TYP-asiakkaille. Kela on kiinteästi mukana TYP-työssä TE-toimiston ja kunnan kanssa. Kela tuottaa erilaisia kuntoutuspalveluja, joihin asiakkaalla on mahdollisesti oikeus ja joista hän hyötyy.

5) Työllisyydenhoidon palvelujen tavoitteena on palauttaa tai poluttaa työttömiä työnhakijoita kohti avoimia työmarkkinoita poistamalla työllistymistä haittaavia tai estäviä tekijöitä sekä parantamalla asiakkaan kokonaisyhyvinvointia. Aktivointi-/monialaista työllistymissuunnitelmaa päivitetään vastaamaan muuttuvaa/kehittyvää tilannetta, ja palvelun järjestäjä=vastuutaho voi muuttua prosessin edetessä. Kun tavoitteet saavutetaan, asiakkaan palvelutarve loppuu ja hän poistuu palveluista.

Työllisyyden hoito on laaja ja monitoimijainen kokonaisuus. Tornion kaupungissa eri toimijoiden välillä toteutuu vahva verkostoyhteistyö. Yhteistyökäytäntöjen kehittämistä ja tehostamista jatketaan toimijaverkostossa. Riittävän työntekijäresurssin varmistamisella turvataan asiakkaille riittävät ja laadukkaat palvelut.

Esittelijä

Perusturvajohtaja Karjalainen Leena

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyy valmistelijan päätösesityksen ja toteaa lautakunta-aloitteen käsitellyksi.

Päätös

Hyväksyttiin.
